

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації “Фінансовий потенціал інвестиційної діяльності суб’єктів малого підприємництва в Україні” здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 07 “Управління та адміністрування” за спеціальністю 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” Юрківа Руслана Руслановича

1. Актуальність теми дисертації

У процесі трансформаційних змін в національній економіці України постає нагальна потреба у досягненні високих темпів економічного зростання. Передумовою забезпечення його стійкості є успішна господарська діяльність суб’єктів господарювання, динаміка якої значною мірою залежить від ефективності формування фінансових ресурсів. Водночас однією з головних цілей, які ставлять уряди країн у процесі реалізації економічної політики, є підвищення добробуту населення. Особливо актуальне це завдання для України, зважаючи на низький рівень соціальних стандартів. Його підвищення потребує можливе за умови зростання валового внутрішнього продукту, що, своєю чергою, визначається обсягами виробництва та збуту продукції вітчизняними суб’єктами господарювання. Сьогодні багато з цих суб’єктів недостатньо використовують власний фінансовий потенціал. Особливо це стосується суб’єктів малого підприємництва України, внесок яких у формування валового внутрішнього продукту незначний, порівняно із розвинутими країнами.

Однією з причин низьких темпів економічного розвитку суб’єктів малого підприємництва в Україні є відсутність у їх розпорядженні належних обсягів фінансових ресурсів, що необхідні для реалізації відповідних програм та проєктів. Внаслідок цього суб’єкти малого бізнесу не спроможні достатньою мірою наростити свої операційні доходи, що негативно позначається як на величині бюджетних надходжень, так і на соціальних індикаторах, зокрема, на рівні зайнятості. Особливо загострилася проблема із доступом суб’єктів малого підприємництва до фінансових ресурсів в умовах епідемії COVID-19. Не зважаючи на наявність значної кількості об’єктивних причин нестачі у суб’єктів малого бізнесу достатніх обсягів фінансових ресурсів для провадження інвестиційної діяльності, можна відзначити, що ця ситуація суттєвою мірою обумовлена відсутністю у власників та менеджерів належних компетенцій у питаннях оцінювання, формування та реалізації фінансового потенціалу інвестиційної діяльності. Відтак, у сучасній фінансовій науці не повністю вирішені питання розроблення теоретико-методологічних засад та обґрунтування науково-прикладних рекомендацій щодо формування, оцінювання й реалізації фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб’єктів малого підприємництва, що зумовлює актуальність теми та своєчасність виконання дисертаційної роботи.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямками університету та кафедри

Дисертаційну роботу виконано в межах тем наукової роботи кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка «Формування фінансового потенціалу розвитку національної економіки» (номер державної реєстрації 0116U001677), «Фінансова політика модернізації економіки України» (номер державної реєстрації 0120U101808).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційну роботу виконано здобувачем самостійно. Основні теоретичні положення та розробки, які характеризують наукову новизну дослідження, теоретичну і практичну значимість його результатів, одержані дисертантом особисто. Результати досліджень, які наведені у дисертаційній роботі та опубліковані у наукових статтях, належать автору і є його науковим доробком. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором висновків і рекомендацій

Одержані результати є достовірними та обґрунтованими, що зумовлено використанням дисертантом сучасних методів досліджень, опрацюванням значної кількості наукових праць за обраним напрямом та аналізуванням великого масиву статистичних даних. Основні результати виконаного дослідження було неодноразово апробовано як у вигляді доповідей на науково-практичних конференціях, так і у процесі рецензування публікацій у фахових виданнях, в тому числі у науковому виданні іноземної держави.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У дисертаційній роботі:

удосконалено:

– концептуальне тлумачення сутності понять: фінансовий потенціал інвестиційної діяльності суб'єкта малого підприємництва; стратегічний фінансовий потенціал інвестиційної діяльності суб'єкта малого підприємництва. Запропоноване концептуальне розуміння фінансового потенціалу інвестиційної діяльності, порівняно із існуючими, дає змогу інтегрувати традиційні підходи та врахувати нові реалії функціонування малих підприємств в умовах цифровізації бізнес-процесів;

– науково-методичний підхід до оцінювання наявного фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єкта малого підприємництва, згідно якого, на протипагу існуючим, цей потенціал вимірюється обсягами фінансових ресурсів, які суб'єкт господарювання здатний отримати з внутрішніх та зовнішніх джерел для фінансування інвестиційної діяльності,

забезпечивши при цьому її максимальну ефективність, зокрема, максимально можливий приріст ринкової величини власного капіталу суб'єкта господарювання;

– обґрунтування пріоритетів застосування кредитних важелів регулювання процесів формування і реалізації фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва в Україні, що, порівняно із існуючими підходами, передбачають визначення впливу рівня кредитних ставок на частку інвестиційних проєктів, реалізація яких за рахунок кредитних коштів виявляється доцільною, у загальній сукупності проєктів, які розглядаються суб'єктами господарювання на предмет доцільності їх фінансування з урахуванням видів економічної діяльності, її прибутковості та інших параметрів;

– науково-практичні підходи до прогнозування стратегічного фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва, що, на відміну від існуючих, передбачають визначення очікуваної величини приросту наявного фінансового потенціалу інвестиційної діяльності цих суб'єктів з урахуванням умови неперевикнення позикового капіталу суб'єкта підприємницької діяльності над його власним капіталом. Застосування запропонованих підходів дасть змогу оптимізувати процес прогнозування фінансового потенціалу з метою підвищення ефективності роботи суб'єктів малого підприємництва в частині активізації його інвестиційної діяльності;

– концепцію стимулювання процесів формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств в Україні, що, на противагу існуючим, передбачає обґрунтування доцільності надання цим підприємствам податкових пільг та встановлення максимально допустимих кредитних ставок та інших раціональних параметрів державних програм пільгового кредитування тих інвестиційних проєктів, які мають за мету скорочення споживання окремих видів енергетичних ресурсів та створення нових робочих місць. Це дасть змогу збалансувати підходи у межах державної політики стимулювання малого бізнесу в Україні, враховуючи нові загрози його фінансовій безпеці;

набули подальшого розвитку:

– науково-методичні підходи до моделювання процесу здійснення інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання, що, на відміну від існуючих її моделей, передбачають врахування принципів успішності цієї діяльності (ефективності, оптимальності, нормативності, методологічного забезпечення, ресурсного забезпечення) та її головних параметрів (результативності, масштабності, часових параметрів інвестування, ризикованості, доцільності) на кожному етапі та стадії провадження інвестиційної діяльності для досягнення мети та вирішення поставлених завдань;

– групування видів фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва в частині виділення додаткових ознак, як за: етапами процесу провадження інвестиційної діяльності; ступенем реалізації; наявністю у суб'єкта ведення бізнесу необхідних обсягів ресурсів для формування потенціалу інвестиційної діяльності; кількістю індикаторів оцінювання;

формою представлення результатів оцінювання. Запропоновані критерії класифікації дадуть змогу суб'єктам малого бізнесу підвищити ефективність формування, нагромадження і реалізації фінансового потенціалу на основі поглиблення концептуального розуміння його сутності і структури;

– тлумачення сутності поняття стратегії формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого бізнесу, яке, порівняно із існуючими дефініціями, ототожнює його із сукупністю орієнтирів, принципів та правил, результатом реалізації яких є програма відповідних організаційно-економічних, технічних та інших заходів, що забезпечують перехід від наявної до стратегічної величини цього потенціалу;

– класифікація чинників формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малого підприємства в частині виділення таких нових критеріальних ознак, як за: складовими фінансового потенціалу інвестиційної діяльності; видами цього потенціалу; керованістю, рівнем формування; економічним змістом; рівнем детермінованості; характером впливу на процес формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності; ступенем узагальненості. Це дасть змогу підвищити результативність процесу ідентифікації резервів фінансування інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації

6.1. Публікації у періодичних наукових виданнях інших держав з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача

1. Yurkiv R. Formation and use of financial potential of investment activity of small enterprises (Формування та використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств) // *Three Seas Journal*. 2021. Vol. 2. № 1. С. 104–109. – 0,6 д.а.

6.2. Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України

2. Юрків Р.Р. Формування фінансового потенціалу інвестиційно-інноваційної діяльності малих підприємств в Україні // *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2017. Вип. 54. С. 275–282. – 0,5 д.а.

3. Юрків Р.Р. Власні джерела інвестиційних ресурсів суб'єктів малого підприємництва в Україні: проблеми формування, оцінки й управління // *Формування ринкової економіки в Україні: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 40, ч. 2. С. 254–264. – 0,6 д.а.

4. Юрків Р.Р. Сучасні тенденції та напрями інвестиційної діяльності малих підприємств // *Формування ринкової економіки в Україні: збірник наукових праць*. 2019. Вип. 41. С. 496–503. – 0,5 д.а.

5. Петрушка Т. О., Юрків Р. Р., Петрушка К. І. Методологічні засади оцінювання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств у сфері технологічного оновлення виробництва // *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки»*. 2021. № 5 (49). С. 90–97. – 0,6 д.а. (Особистий внесок автора – 0,2 д.а.: розроблено методологічні

засади оцінювання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств).

6. Юрків Р.Р. Адаптація іноземного досвіду формування і використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні // *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10. С. 96–102. – 0,5 д.а.

7. Юрків Р.Р. Формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні // *Агросвіт*. 2021. № 13-14. С. 45–52. – 0,6 д.а.

8. Юрків Р.Р. Інституційні аспекти формування та реалізації фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні // *Економіка та держава*. 2021. № 7. С.101–106. – 0,5 д.а.

9. Юрків Р.Р. Теоретико-методологічні основи формування та оцінювання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств // *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки»*. 2021. № 8 (52). С. 81–88. – 0,6 д.а.

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Яремик М.М., Юрків Р.Р. Розвиток системи фінансового інструментарію забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності України // *V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція: "Фінансова система країни: тенденції та перспективи розвитку"*, м. Острого, 11-12 жовтня 2018 р. Острого: Острозька академія. С. 419-422. – 0,16 д.а. (Особистий внесок автора – 0,08 д.а.: обґрунтовано пріоритети розвитку системи фінансового інструментарію забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності України).

2. Крупка М.І., Юрків Р.Р. Активізація інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні // *IV Міжнародна науково-практична конференція Проблеми становлення інформаційної економіки в Україні*, м. Львів, 17-18 жовтня 2019 р. Львів: ЛНУ ім. І.Франка. С. 63-65. – 0,15 д.а. (Особистий внесок автора – 0,08 д.а.: запропоновано напрями активізація інвестиційно-інноваційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні).

3. Юрків Р.Р. Сутність, складники та види фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств // *I Міжнародна науково-практична конференція «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences»*, м. Кембридж, Великобританія, 19 березня 2021 р. С.46-48. – 0,1 д.а.

4. Юрків Р.Р. Сутність та послідовність оцінювання позичкового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств // *I International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Sectoral research XXI: characteristics and features»*, м. Чикаго, США, 26 березня 2021 р. European Scientific Platform. С. 49-51. – 0,12 д.а.

5. Юрків Р.Р. Показники оцінювання рівня використання фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств // *I International*

Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations» (Vol. 1), м. Амстердам, Нідерланди, 9 квітня 2021 р. European Scientific Platform. С.31-33. – 0,1 д.а.

6. Юрків Р.Р. Використання результатного підходу при оцінюванні фінансового потенціалу інвестиційної діяльності підприємств // *I Міжнародна науково-практична конференція «Theoretical and practical aspects of modern scientific research»*, м. Сеул, Республіка Корея, 30 квітня 2021 р. С. 35-37. – 0,14 д.а.

7. Юрків Р.Р., Крупка М.І. Особливості формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого бізнесу // *XXVIII Міжнародна наукова конференція «Актуальні проблеми функціонування господарської системи України»*, м. Львів, 14-15 травня 2021 р. Львів: Львівський національний університет ім. Івана Франка. С. 145-147. – 0,16 д.а. (Особистий внесок автора – 0,08 д.а.: визначено особливості формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого бізнесу).

8. Юрків Р. Р. Теоретичні аспекти дослідження фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва // *Науково-практична конференція «Трансформаційні процеси національної економіки: проблеми та перспективи розвитку»*, м. Запоріжжя, 14-15 травня 2021 р. С. 66-70. – 0,1 д.а.

9. Юрків Р.Р. Роль формальних і неформальних інститутів у реалізації фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва // *Міжнародна науково-практична конференція «Модернізація економіки та фінансової системи: досвід європейських країн та перспективи України»*, м. Запоріжжя, 28-29 травня 2021 р. Запоріжжя: Класичний приватний університет. С. 69-74. – 0,1 д.а.

10. Юрків Р.Р. Проблеми та перспективи підвищення інвестиційної активності в економіці як основа розвитку малого підприємництва в Україні // *Міжнародна науково-практична конференція “Зовнішні та внутрішні фактори впливу на формування та розвиток економіки”*, м. Запоріжжя, 10 липня 2021 р. Запоріжжя: Східноукраїнський інститут економіки та управління. С. 46-51. – 0,12 д.а.

11. Юрків Р.Р. Чинники формування фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва // *II Міжнародна наукова конференція: “Проблеми та перспективи реалізації та впровадження міждисциплінарних наукових досягнень”*. м. Київ, 27 серпня 2021 р. С. 35-37. – 0,11 д.а.

12. Юрків Р.Р. Складники фінансового потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств // *II Міжнародна науково-практична конференція «Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation»*. м. Піза, Італія, 3 вересня 2021 р. С. 16-18. – 0,1 д.а.

13. Юрків Р.Р. Постановка завдання та послідовність оцінювання наявного фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання // *II*

Міжнародна наукова конференція «Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень», м. Одеса, 10 вересня 2021 р. С. 27-29. – 0,12 д.а.

14. Юрків Р.Р. Сутність та складники потенціалу інвестиційної діяльності малих підприємств // *I Міжнародна науково-практична конференція «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung»*, м. Цюрих, Швейцарія, 10 вересня 2021 р. С. 47-49. – 0,1 д.а.

8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Отримані результати дають змогу покращити розуміння складних процесів, які лежать в основі формування фінансового потенціалу суб'єктів малого підприємництва, а тому мають важливе значення для фінансової науки та використовуються в навчальному процесі Львівського національного університету імені Івана Франка під час викладання дисциплін «Фінанси», «Фінанси підприємств», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання», «Фінансування інноваційної діяльності підприємств».

9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі, де вони можуть бути застосовані

Практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає в наданні органам державної та місцевої влади, підприємствам і фізичним особам – інвесторам обґрунтованих рекомендацій стосовно формування, оцінювання та реалізації фінансового потенціалу інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва. Отримані результати дослідження можуть бути застосовані у практиці діяльності зазначених суб'єктів, які належать до будь-якої галузі та підгалузі національної економіки.

10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертаційна робота за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України. Дисертація заслухана та обговорена на фаховому семінарі кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту. Під час обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті дисертаційної роботи, не було.

У цілому дисертаційна робота Юрківа Руслана Руслановича відповідає вимогам до підготовки кваліфікаційних наукових праць за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

На основі зазначеного вище можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю обраної теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною значущістю дисертація Юрківа Руслана Руслановича «Фінансовий потенціал інвестиційної діяльності суб'єктів малого підприємництва в Україні»

відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. “Про затвердження вимог до оформлення дисертації” та “Тимчасовому порядку присудження ступеня доктора філософії” (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, зі змінами).

2. Дисертація відповідає спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” галузі знань 07 “Управління та адміністрування”.

3. Кількість та якість наукових праць Юрківа Р.Р., опублікованих за результатами дисертаційної роботи, відповідає вимогам «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, зі змінами).

4. Дисертація “ Фінансовий потенціал інвестиційної діяльності суб’єктів малого підприємництва в Україні” може бути рекомендована для подання до спеціалізованої вченої ради.

Рецензенти:

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

Ванькович Д.В.

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту

Дропа Я.Б.

18 листопада 2021 р.

Підписи Д.В. Ваньковича та Я.Б. Дропи
підтверджую:
вчений секретар
Львівського національного університету
імені Івана Франка, доцент

Грабовецька О.С.